

LI ČAJLD
OKIDAČ

Prevela
Branislava Radević Stojiljković

■ Laguna ■

Naslov originala

Lee Child
TRIPWIRE

Copyright © Lee Child 1999

Published by arrangement with Darley Anderson Agency.

Translation Copyright © 2012 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Mojoj ćerki Rut.
Nekad je bila najslađa klinka na svetu,
a sad je žena koju s ponosom
zovem svojim prijateljem.*

CV DŽEKA RIČERA:

Ime:

Džek Ričer
(srednje ime nema)

degradiran u čin kapetana,
1997. godine otpušten iz
službe s činom majora

Nacionalnost:

SAD

Odlikovanja:**Najvišeg reda:**

Orden srebrne zvezde,
Odlikovanje najvišeg reda
za službu u odbrambenim
snagama, Legija zaslužnih

Osnovne telesne odlike:

visina 195 cm
težina 99–113 kg
obim grudi 127 cm

Srednjeg reda:

Vojničko odlikovanje, Orden
bronzane zvezde, Odličje
purpurnog srca

Veličina odeće:

gornji deo 3XLT
unutrašnja dužina nogavice
95 cm

Nižeg reda:

„gvozdeni opiljak“

Obrazovanje:

Škole vojnih baza vojske
SAD u Evropi i na Dalekom
istoku; Vojna akademija Vest
Point

Majka:

Žozefin Mutije Ričer
rođ. 1930. u Francuskoj,
umrla 1990.

Služba:

Trinaest godina u vojnoj
policiji vojske SAD;
godine 1990. s čina majora

Otac:

Mornarički oficir vojske
SAD, služio u Koreji i
Vijetnamu

Brat:

Džo, rođ. 1958, umro
1997; pet godina u vojnoj
obaveštajnoj službi vojske
SAD; služba u Ministarstvu
finansija, odeljenje državnog
trezora

Poslednja poznata adresa:

Nepoznata

Šta nema:

Vozačku dozvolu; federalne
povlastice; račune za porez;
nikoga ko od njega zavisi i
kog izdržava

Prolog

HUK HOBI JE POLA ŽIVOTA DUGOVAO tajni staroj blizu trideset godina. Dugovao joj je slobodu, status, novac, sve. I kao što bi to učinio svaki oprezan čovek u takvoj situaciji, bio je spreman i da učini sve što je potrebno da bi zaštitio svoju tajnu. Zato što je imao mnogo da izgubi. Čitav svoj život.

Zaštita na koju se oslanjao gotovo trideset godina zasnivala se samo na dve stvari. Na istom onome što bi svako upotrebio da se zaštiti od opasnosti. Isto onako kako se i država štiti od neprijateljskih projektila, isto onako kao što stanar štiti svoj stan od provalnika, isto kao što se bokser gardom štiti od nokauta. Detekcija i reakcija. Faza jedan, faza dva. Najpre uočiš pretnju, a onda reaguješ.

Faza jedan bila je sistem ranog upozorenja. On se s godinama menjao, kao što su se menjale i okolnosti. Sad je bio dobro uvežban i pojednostavljen. Sastojao se od dva sloja, kao dve koncentrične žičane zamke s okidačem za upozorenje. Prvi okidač upozorenja nalazio se osamnaest hiljada kilometara od kuće. Poziv sa druge lokacije rekao bi mu pak da su se veoma približili. To bi bio znak da je prva faza gotova i da treba da počne druga.

A druga faza je reakcija. Bilo je potpuno jasno kakva treba da bude reakcija. Bezmalobol trideset godina proveo je razmišljajući o tome, ali uvek je dolazio do jednog jedinog, uvek istog mogućeg odgovora. Reakcija će biti bekstvo. Nestanak. On je bio praktičan čovek. Celoga života se dičio svojom smelošću i lukavošću, svojom čvrstinom i mirnoćom. Uvek je činio ono što je neophodno, bez premlšljanja. Ipak, znao je da će – kad čuje zvuke upozorenja od tih dalekih okidača – morati da se izgubi. Jer nijedan čovek ne bi preživio ono što ga goni. Nijedan. Čak ni tako nemilosrdan čovek kao što je on.

Opasnost je godinama nadolazila i povlačila se poput plime i oseke. Prolazio je kroz duge periode kad je bio siguran da će ga svakog trenutka potopiti. Zatim bi usledila duga razdoblja ubeđenosti da nikad neće doseći do njega. Ponekad bi mu proticanje vremena otupelo i umrtvilo čula i uljuljkalo ga u osećanje bezbednosti, jer su trideset godina čitava večnost. Ali bilo je trenutaka kad je osećao da su prošle kao treptaj oka. Ponekad je iz sata u sat iščekivao prvi poziv. Planirajući, preznojavajući se, ali uvek svestan toga da će biti prisiljen da beži u trenutku.

Milion puta je prolazio kroz to u mislima. Očekivao je da prvi poziv čuje oko mesec dana pre drugog. Iskoristiće tih mesec dana da se pripremi. Da pokupi sve konce, zaključa sve poslove, uzme gotovinu, obavi prenos imovine i sve sredi. A onda, kad stigne drugi poziv, onda će otići. Odmah. Bez oklevanja. Samo će se izgubiti dođavola i tamo ostate.

Međutim, desilo se da su oba poziva stigla u istom danu. I to prvo od drugog okidača. Bliži okidač je odaslao signal za opasnost pre onog udaljenijeg. A Huk Hobi nije pobegao. Odustao je od plana pažljivo kovanog trideset godina i ostao da se bori.

Jedan

DŽEK RIČER JE VIDEO tog tipa kako ulazi na vrata. U stvari, nije bilo vrata. Čovek je samo zakoračio unutra na mestu gde je nedostajao prednji zid. Bar je bio otvoren pravo ka pločniku. Napolju su se, pod nadstrešnicom od sasušene loze koja je davala kakav-takav hlad, nalazili stolovi i stolice. Zahvaljujući tome što nije imala prednji zid, prostorija je bila nekako i unutra i napolju. Ričer je pretpostavljao da imaju nekakvu pregradu koju spuste i zaključaju kad se bar zatvori. Ako ga zatvaraju. Ričer nikad nije video da je zatvoren, a on je dolazio i u prilično neuobičajena doba dana.

Tip je zašao otprilike jedan metar unutra i stao, žmirkajući, čekajući da mu se oči prilagode na mrak posle belog usijanja na suncu Ki Vesta. Bio je jun, tačno četiri sata posle podne, na najjužnijem delu Sjedinjenih Američkih Država. Mnogo južnije od većine Bahamskih ostrva. Belo usijano sunce i žega. Ričer je sedeo za svojim stolom u zadnjem delu bara, pio vodu iz plastične boce i čekao.

Tip se osvrtao oko sebe. Bar je bio niska prostorija sagrađena od starih dasaka, isušenih i potamnelih. Izgledale su kao da

potiču od olupine nekog starog jedrenjaka. Na njih behu prikucani raznorazni stari pomorski predmeti. Starinske mesingane stvari i kugle od zelenog stakla. Razapete stare ribarske mreže. Oprema za ribolov, nagađao je Ričer, iako nikada u životu nije uhvatio ribu. Niti pak jedrio. Sve je bilo obloženo hiljadama vizitkarti, svaki slobodni centimetar, uključujući i tavanicu. Neke su bile nove, neke stare i potklobučene – oličenje poslovnih rizika od pre više decenija.

Čovek je zakoračio dalje u pomrčinu i uputio se prema baru. Bio je star. Možda šezdeset godina, srednje visine, krupan. Lekari bi rekli da ima viška kilograma, ali Ričer je u njemu video samo krepkog muškarca na silaznoj životnoj putanji. Muškarca koji dobro podnosi proticanje vremena bez uzbuđivanja oko toga. Bio je odeven kao stanovnik nekog severnog grada koji je na kratkom izletu u toplije krajeve. Svetlosive pantalone, široke u pojasu a uže pri dnu, tanka izgužvana bež jakna, bela košulja širom otvorenog okovratnika, plavičastobela koža vrata, tamne čarape i gradske cipele. Iz Njujorka ili Čikaga, nagađao je Ričer, možda iz Bostona, najveći deo leta proveo je u klimatizovanim zgradama ili u kolima, a te pantalone i jakna bili su mu gurnuti negde pozadi u ormaru još otkad ih je kupio pre dvadeset godina, odakle ih je povremeno vadio i oblačio kad mu zatrebaju.

Stigao je do bara, zavukao ruku u jaknu i izvadio novčanik. Prepuni mali novčanik od fine crne kože. Vrsta novčanika što se oblikuje prema onome što je stavljeno unutra. Ričer je video kako ga otvara uvežbanim pokretom, pokazuje barmenu i tiho nešto pita. Barmen je odvratio pogled kao da je uvređen. Čovek je sklonio novčanik i zagladio pramenove prosede kose uz ozojenu lobanju. Promrmljao je još nešto i barmen je izneo pivo iz frižidera. Stari je načas prislonio hladnu bocu uz obraz, a onda otpio veliki gutljaj. Zaklonio je usta šakom i neupadljivo podrignuo, pa se nasmešio kao da time želi da umanjí malo razočaranje.

I Ričer je istovremeno popio gutljaj vode. Od svih ljudi koje je ikada video, u najboljoj fizičkoj formi bio je jedan belgijski vojnik koji se kleo da je ključ fitnesa u tome da možeš da radiš šta god hoćeš samo ako piješ oko pet litara mineralne vode dnevno. Ričer je proračunao da su pet litara otprilike jedan galon i da bi, pošto je Belgijanac bio sitan živahan muškarac upola manji od njega, trebalo da pije dva galona dnevno. Deset standardnih boca. Otkad je stigao na vrućinu Ki Vesta, pridržavao se tog režima. Njemu je prijalo. Nikad se nije bolje osećao. Svakoga dana u četiri sata seo bi za ovaj tamni sto i popio tri boce vode sobne temperature. I sad je postao zavisnik od vode kao što je nekad bio zavisnik od kafe.

Starac se postrance naslonio na bar, zauzet pivom. Pretraživao je pogledom prostoriju. Osim barmena, u njoj se nalazio još samo Ričer. Stari se odbio kukom o šank i prišao mu. Mahnuo je rukom u kojoj je držao pivo, nejasnim pokretom koji je trebalo da znači „je l' slobodno?“. Ričer je pokazao glavom ka naspramnoj stolici i otvorio treću bocu. Ovaj teško sede. Ispunio je stolicu. Jedan od onih tipova što drže ključeve i novac i maramice u džepovima pantalona, pa im kukovi izgledaju mnogo širi nego što zapravo jesu.

„Jeste li vi Džek Ričer?“, upita ga preko stola.

Nije ni iz Čikaga ni iz Bostona. Iz Njujorka, nema sumnje. Zvučao je tačno kao jedan momak kog je Ričer poznavao i koji prvih dvadeset godina života nije makao iz Fulton strita dalje od sto metara.

„Džek Ričer?“, ponovo ga upita stari.

Imao je blizu postavljene, sitne, pametne oči pod čupavim obrvama. Ričer otpi i pogleda ga kroz bistru vodu u boci.

„Jeste li vi Džek Ričer?“, upita tip po treći put.

Ričer spusti bocu na sto i odmahnu glavom.

„Ne“, slaga.

Ovome se ramena malo opustiše od razočaranja. Podigao je rukav i pogledao na sat. Pomerio je krupno telo malo napred u stolici, kao da će ustati, ali onda se ponovo zavalio na naslon, kao da je iznenada zaključio da ima slobodnog vremena.

„Četiri i pet je“, reče.

Ričer klimnu glavom. Tip mahnu praznom bocom ka bar-menu, koji se saže i prođe oko šanka da donese novu.

„Vrućina“, reče pridošlica. „Savladala me je.“

Ričer ponovo klimnu glavom i otpi vode.

„Znate li za nekog Džeka Ričera ovde u blizini?“, upita čovek.

Ričer sleže ramenima.

„Možete da ga opišete?“, uzvratu pitanjem.

Stari je upravo pio iz druge boce. Izbrisao je usne nadlanicom iskoristivši taj pokret da prikrije drugo neupadljivo podrigivanje.

„U stvari, ne mogu“, reče. „Znam samo da je krupan momak. Zato sam vas pitao.“

Ričer klimnu glavom.

„Ovde ima mnogo krupnih momaka“, reče. „Svuda ih ima.“

„A ime vam nije poznato?“

„Zar bi trebalo da bude?“, upita Ričer. „I ko želi da zna?“

Tip se isceri i klimnu glavom, kao da se izvinjava zbog loših manira.

„Kostelo“, reče. „Drago mi je što smo se upoznali.“

Ričer klimnu glavom i uzvratu mu tako što je malo podigao bocu kao da nazdravlja.

„Tragač?“, upita.

„Privatni detektiv“, odgovori Kostelo.

„I tražite Džeka Ričera?“, upita Ričer. „Šta je uradio?“

Kostelo sleže ramenima. „Koliko znam, ništa. Samo su me zamolili da ga nađem.“

„I mislite da je ovde dole?“

„Bio je prošle nedelje“, odvrati Kostelo. „Ima račun u banci u Virdžiniji i na njega je uplaćivao novac.“

„Oдавde iz Ki Vesta?“

Kostelo klimnu glavom.

„Svake nedelje“, reče. „Poslednja tri meseca.“

„Pa?“

„Pa to znači da radi ovde negde“, kaza Kostelo. „Ili je radio protekla tri meseca. Trebalo bi da ga neko poznaje.“

„Ali ga niko ne poznaje?“, kaza Ričer.

Kostelo zavrte glavom. „Raspitivao sam se ovde-onde po Divalu, gde je izgleda najživlje u gradu. Saznao sam samo ono što mi je rekla jedna cura u nekom toples baru – da je jedan krupan momak ovde tačno tri meseca i da svaki dan u četiri pije vodu u ovom baru.“

Ućutao je i prodorno gledao u Ričera kao da ga direktno izaziva. Ričer otpi vode i sleže ramenima.

„Slučajnost“, kaza.

Kostelo klimnu glavom.

„Valjda jeste“, tiho odvrati.

Podigao je bocu piva do usana i povukao, ne skidajući pogled pametnih starih očiju s Ričerovog lica.

„Ovde ima mnogo ljudi u prolazu“, reče Ričer. „Stalno dolaze i odlaze.“

„Valjda“, ponovo kaza Kostelo.

„Ali obratiću pažnju“, reče Ričer.

Kostelo klimnu glavom.

„Biću vam zahvalan“, reče dvosmisleno.

„A ko ga traži?“, upita Ričer.

„Moj klijent“, odgovori Kostelo. „Dama po imenu gospođa Džejkob.“

Ričer otpi vode. To mu nije ništa značilo. Džejkob? Nikad čuo za osobu s tim prezimenom.

„Važi, ako ga vidim, reći ću mu, ali ne nadajte se mnogo. Ne viđam mnogo ljudi.“

„Radite?“

Ričer klimnu glavom.

„Kopam bazene“, reče.

Kostelo se malo zamisli, kao da zna šta su to bazeni, ali nikad nije razmišljao o tome kako se stvore tu gde jesu.

„Upravljate rovokopačem?“

Ričer se nasmeši i zavrte glavom.

„Ovde se na radi tako“, reče. „Kopamo ih ručno.“

„Ručno?“, ponovi Kostelo. „Hoćete da kažete ašovom i lopatom?“

„Placevi su premali za građevinsku mehanizaciju“, odgovori Ričer. „Ulice su previše uske, drveće previše nisko. Samo malo skrenite s Divala pa ćete i sami videti.“

Kostelo ponovo klimnu glavom. Iznenada je izgledao veoma zadovoljan.

„Onda najverovatnije nećete ni videti tog momka, Ričera“, reče. „Prema rečima gospođe Džejkob, bio je vojni oficir. Proverio sam i u pravu je. Bio je major. Mnogo puta odlikovan i tako to. Što kažu, velika zverka u vojnoj policiji. Takvog momka nećeš naći kako kopa bazene jebenim ašovom.“

Ričer povuče dug gutljaj vode da sakrije izraz lica.

„A šta bi radio?“

„Ovde dole?“, kaza Kostelo. „Nisam siguran. Kao hotelsko obezbeđenje? Pokrenuo bi neki svoj biznis? Možda ima neki brod što krstari i vodi turiste u obilazak ostrva.“

„A zašto bi uopšte bio ovde dole?“

Kostelo klimnu glavom u znak slaganja s Ričerom.

„Baš tako“, reče, „pakleno mesto. Ali ovde je, to je sigurno. Napustio je vojsku pre dve godine, stavio novac na račun banke najbliže Pentagonu i nestao. Prema podacima u banci, novac s računa je podizan širom zemlje, a onda je na račun tri meseca uplaćivan novac odavde. Dakle, neko vreme je lutao, a onda se skrasio ovde dole da zaradi koru hleba. Naći ću ga.“

Ričer klimnu glavom.

„Hoćete da se raspitam?“

Kostelo odmahnu glavom. Već je planirao svoj sledeći potez.

„Ne treba, ne brinite“, reče.

Podigao je krupno telo sa stolice i izvukao zgužvane novčanice iz džepa. Ispustio je pet dolara na sto i krenuo.

„Drago mi je što smo se upoznali“, reče mu ne osvrćući se.

Prošao je kroz nepostojeći zid na bleštavu popodnevnu svetlost. Ričer je iskapio ostatak vode i gledao ga kako odlazi. U četiri i deset posle podne.

Sat kasnije, Ričer je lagano koračao Ulicom Dival razmišljajući kako da otvori nov račun u banci, gde da ode na ranu večeru, i pitajući se zašto je slagao Kostela. Prvo je doneo odluku da podigne gotovinu i ode s rolnom novčanica u džepu pantalona. Zatim je odlučio da se vlada po savetu svog druga Belgijanca i pojede veliku šniclu i sladoled, a zatim popije još dve boce vode. I, kao treće, zaključio je da je slagao zato što nije bilo razloga da ne slaže.

Nije bilo nikakvog razloga da ga traži neki privatni detektiv iz Njujorka. Nikad nije živio u Njujorku. Niti u nekom drugom gradu na severu. Zapravo, nikad nije ni živio negde. I to je odredilo njegov život. Napravilo od njega ono što jeste. Rođen je kao sin aktivnog oficira marinca i vukli su ga po celom svetu od dana kad ga je majka iznela iz porodilišta u Berlinu. Nije živio nigde osim u nizu vojnih baza, kojih se maglovito sećao i od kojih se većina nalazila na udaljenim i negostoljubivim delovima zemaljske kugle. Zatim je i sam stupio u vojsku, kao istražitelj vojne policije, pa je ponovo živio i služio u istim takvim bazama sve dok razni mirovni sporazumi nisu doveli do toga da njegovu jedinicu ukinu, pa je i sam izašao iz vojne službe. Zatim se vratio kući, u Sjedinjene Države, i lutao zemljom kao jeftini turista sve dok se nije obreo na samom obodu države, s gotovo potrošenom ušteđevinom. Zaposlio se na nekoliko dana da kopa jame

u zemlji, pa se tih nekoliko dana proteglo u nekoliko nedelja, a nekoliko nedelja u nekoliko meseci, i još je bio tu.

Nigde nije imao živih rođaka koji bi mu testamentom ostavili imetak. Nikome nije dugovao novac. Nikad ništa nije ukrao niti ikoga prevario. Nije imao dece. Bio je zaveden na samo nekoliko dokumenata, najmanje moguće za jedno ljudsko biće. Moglo bi se reći da je postao nevidljiv. I nikad nije poznao nikoga ko se preziva Džejkob. U to je bio siguran. Dakle, šta god da želi Kostelo, njega to ne zanima. Svakako nije zainteresovan dovoljno da bi izašao iz anonimnosti i upuštao se u nešto.

Zato što mu je prešlo u naviku da bude nevidljiv. Negde u dubini duše znao je da je to nekakav kompleks, reakcija otuđenosti izazvana njegovom trenutnom situacijom. Pre dve godine sve se izokrenulo naglavačke. Od krupne ribe u malom ribnjaku postao je niko i ništa. Od nadređenog i cenjenog pripadnika veoma strogo organizovane zajednice postao je samo jedan od dvesta sedamdeset miliona bezimernih civila. Od tražene i potrebne ličnosti postao je samo pojedinac u nepreglednom mnoštvu. Posle života u kojem je u svakom trenutku svakog bogovetnog dana bio tamo gde mu je rečeno da bude, suočio se s bezmalo osam miliona kvadratnih kilometara i još četrdesetak godina, a bez mape i bilo kakvog plana. Razum mu je govorio da je njegova reakcija razumljiva, mada odbrambena, da je to odgovor čoveka koji voli samoću, ali ga brine usamljenost; govorio mu je da je to ekstremna reakcija i da bi trebalo da pripazi.

Međutim, jedan glas iz mračnog kutka svesti govorio mu je da mu se to sviđa. Da mu se dopada anonimnost. Da mu se sviđa da bude nepoznat i bezimen. U anonimnosti se osećao toplo, udobno i sigurno. Zato ju je čuvao. Na površini je bio srdačan i društven, ali nikad nije govorio više o sebi. Voleo je da putuje kopnom i plaća gotovinom. Nikad nije ostavljao traga

---

u spiskovima putnika ili na računima plaćenim kreditnom karticom. Nikom nije govorio kako se zove. U motelu u Ki Vestu prijavio se pod imenom Hari S. Truman. Prešavši pogledom po knjizi gostiju ustanovio je da po tome nije jedinstven. U motelu je odsela većina od četrdesetak američkih predsednika, čak i oni za koje je retko ko čuo, kao što su na primer Džon Tajler ili Frenklin Pirs. Otkrio je da u Ki Vestu i okolini ime ne znači mnogo. Tu ljudi samo odmahnu rukom, osmehnu se i kažu „zdravo“. Pretpostavljaju da svako ima razloga da čuva privatnost. Tu mu je bilo udobno. Previše udobno, pa nije žurio da ode.

Pešao je sat vremena kroz buku i vrućinu, a onda skrenuo s Divala u jedno skrovito dvorište gde se nalazio restoran u kome su ga poznavali iz viđenja i služili njegovu omiljenu marku vode, i gde će mu dati šniclu što se proteže s kraja na kraj tanjira.

Uz šniclu su mu servirali i jaje, pržene krompiriće i složenu mešavinu povrća što uspeva u toplim krajevima, a uz sladoled su poslužili i nugat i topli čokoladni preliv. Popio je još litar i po vode, a zatim i dve šolje jake crne kafe. Odmakao se od stola i sedeo tako, zadovoljan.

„Je l' sad u redu?“ Konobarica se smešila.

Ričer joj se široko osmehnuo i klimnuo glavom.

„Pun pogodak“, odgovorio je.

„A i dobro ti stoji.“

„Dobro se i osećam.“

To je bilo tačno. Sledećeg rođendana će napuniti trideset i devet godina, ali osećao se bolje nego ikad. Oduvek je bio snažan i u formi, ali poslednja tri meseca su ga dovela u vrhunsku formu. S metar i devedeset pet visine, imao je devedeset devet i po kilograma kad je izašao iz vojske. Mesec dana pošto se pridružio kopačima bazena, od rada i vrućine je smanjio težinu

na devedeset pet kilograma. A onda je, za sledeća dva meseca, dostigao težinu od sto trinaest kilograma čistih mišića. A posao je bio težak. Proračunao je da svakodnevno prebaci oko četiri tone zemlje, kamenja i peska. Razvio je tehniku kopanja, skopljanja i izbacivanja zemlje uz koju mu je po ceo dan radio svaki delić tela. I rezultat je bio spektakularan. Dobro je preplanuo na suncu i bio u najboljoj formi u životu. Što reče jedna devojka: kao kondom pun oraha. Izračunao je da treba da pojede oko deset hiljada kalorija dnevno samo da bi ostao na istom, a uz to i da popije sedam i po litara vode.

„Znači, radiš večeras?“, upita ga konobarica.

Ričer se nasmeja. Zараđивао je novac sprovodeći režim fitnesa za koji se u blistavim teretanama plaća čitavo bogatstvo, a sad će da krene na večernji posao za koji je takođe plaćen a koji bi većina muškaraca radila besplatno. Bio je izbacivač u toples baru koji je pomenuo Kostelo. Na Divalu. Presedi tamo noć, bez košulje na sebi, izgleda strašno, dobija besplatno piće i pazi da gosti ne diraju gole devojke. A onda mu neko za to da i pedeset dolara.

„Težak je to posao“, reče. „Ali neko mora i to da radi.“

Devojka se nasmejala zajedno s njim, a on je platio račun i izašao nazad na ulicu.

Dve i po hiljade kilometara dalje, na severu, odmah iza Volstrita u Njujorku, jedan izvršni direktor se spustio liftom dva sprata niže, do kancelarijskog apartmana finansijskog direktora. Njih dvojica su potom zajedno ušli u unutrašnju kancelariju i seli, jedan pored drugog, za radni sto. Bila je to luksuzna kancelarija sa skupocenim radnim stolom, naručenim i plaćenim u bolja vremena, koji je sad, u lošija vremena, stajao tu kao sumoran nemi prekorač. Kancelarija se nalazila na visokom spratu, sva od tamnog ružinog drveta, s bež platnenim šalonima na

---

prozorima, s mesinganim detaljima, s radnim stolom ogromne površine, italijanskom stonom lampom i velikim kompjuterom koji je koštao više nego što je potrebno. Monitor je svetlucao i čekao lozinku. Izvršni direktor ju je otkucao i pritisnuo „enter“, a na ekranu se pojavila tabela s ciframa. Bila je to jedina tabela s pravim podacima o kompaniji. Zbog toga je i bila zaštićena lozinkom.

„Hoćemo li se izvući?“, upita izvršni direktor kompanije.

Taj dan je bio „dan D“. Dan kresanja kadrova. Njihov menadžer za ljudske resurse bio je u proizvodnom pogonu na Long Ajlendu, veoma zauzet još od osam ujutru. Njegova sekretarica je pronašla i poređala dug niz stolica u hodniku pred kancelarijom, a stolice su popunjene dugim redom ljudi. Ti ljudi su čekali skoro ceo dan, pomerajući se svakih pet minuta za jedno mesto, da bi stigli do kraja reda pa u kancelariju menadžera za ljudske resurse, na petominutni razgovor koji će im uništiti život i hvala, doviđenja.

„Hoćemo li se izvući?“, ponovo upita izvršni direktor.

Finansijski direktor je prepisivao dugačke brojke na list papira. Od jedne je oduzeo drugu i pogledao na kalendar. Slegao je ramenima.

„U teoriji, da“, reče. „U praksi, ne.“

„Ne?“, ponovi izvršni direktor.

„Reč je o faktoru vremena“, kaza finansijski direktor. „Nema sumnje u to da smo napolju, u fabrici, uradili pravu stvar. Otišlo je osamdeset procenata ljudi, što nam je uštedelo devedeset i jedan procenat od isplate zarada, jer smo zadržali samo one najjeftinije. Ali zato smo ih sve, do poslednjeg, isplatili zaključno s krajem sledećeg meseca. Što znači da šest nedelja ne možemo očekivati znatniji priliv gotovine. Štaviše, stanje gotovine se trenutno pogoršava, jer su mali govornari počeli da unovčavaju čekove čim su izašli.“

Izvršni direktor uzdahnu i klimnu glavom.

„Dakle, koliko nam treba?“

Finansijski direktor uze miša i raširi prozor na monitoru.

„Jedan zapeta jedan milion dolara“, reče. „Na šest nedelja.“

„Banka?“

„Zaboravi na banku“, odvrati finansijski direktor. „Svakog dana sam tamo i ljubim ih u dupe da bih održao ono što im već dugujemo. Ako zatražim više, nasmejaće mi se u lice.“

„Ima i gorih stvari od toga“, reče izvršni direktor.

„Nije u tome stvar“, odvrati finansijski direktor. „Suština je u tome da će, ako samo nanjuše da nismo zdravi, opozvati već postojeće zajmove. Dok trepneš.“

Izvršni direktor je dobio prstima po ružinom drvetu i slegao ramenima.

„Prodaću nešto akcija“, reče.

Finansijski direktor zavrte glavom.

„Ne možeš“, reče strpljivo. „Iznesi akcije na tržište i cena će propasti kroz patos. Naš postojeći zajam je osiguran deonicama i, ako one padnu samo još malo, sutra će nas zatvoriti.“

„Sranje“, reče izvršni direktor. „Ostalo nam je još samo šest nedelja. Neću izgubiti sve ovo zbog ušljivih šest nedelja. Ne zbog ušljivih milion dolara. To je beznačajna suma.“

„Beznačajna suma koju nemamo.“

„Mora da postoji mesto odakle možemo pozajmiti.“

Finansijski direktor na to nije odgovorio. Ali je sedeo kao da ima nešto da kaže.

„Šta je?“, upita ga izvršni direktor.

„Čuo sam neke priče“, odgovori ovaj. „Tračeve nekih poznanika. Možda i postoji neko kome se možemo obratiti. A možda i вреди na šest nedelja. Ima jedno mesto za koje sam čuo. Pozajmljuje onima koji više nemaju kud.“

„Na našem nivou?“

„Izgleda da jeste“, reče finansijski direktor. „Velika kancelarija u Svetskom trgovinskom centru. Specijalizovani su za slučajeve kao što je ovaj.“

Izvršni direktor namrgođeno pogleda u monitor.

„Za kakve slučajeve?“

„Kao što je ovaj“, ponovio je finansijski direktor. „Kad si na ovolicno da se izvučeš, ali banke su se suviše stisle da to vide.“

Izvršni direktor klimnu glavom i pogleda oko sebe, po kancelariji. Bila je to divna prostorija. A njegova vlastita kancelarija nalazila se dva sprata više, na uglu, i bila je još lepša.

„Dobro“, reče. „Učini to.“

„Ne mogu ja to da učinim“, odgovori finansijski direktor. „Taj tip ne sklapa poslove ni sa kim ispod nivoa izvršnog direktora. Moraćeš ti.“

U striptiz baru je počela mirna noć. Sredina nedelje u junu, prekasno za one na zimovanju i prolećne turiste, a prerano za letnje goste što dolaze da se prže na suncu. Ne više od četrdesetak ljudi za celu noć, dve devojke za šankom, tri igraju. Ričer je posmatrao ženu po imenu Kristl. Pretpostavljao je da joj to nije pravo ime, ali ipak je nikad nije pitao. Ona je bila najbolja. Zarađivala je mnogo više nego što je Ričer ikada zarađivao kao major vojne policije. Izvestan postotak zarade trošila je na vožnju crnog poršea. Ričer bi ga ponekad čuo, rano po podne, kako tutnji oko blokova gde je radio. Bar je bio dugačka i uska prostorija na spratu, s pistom i malom kružnom pozornicom s blistavom hromiranom šipkom. Oko piste i pozornice vijugao je red stolica. Na sve strane su bila ogledala, a tamo gde ih nije bilo zidovi behu obojeni u crno. Čitavo mesto je pulsiralo i tutnjalo od glasne muzike koja je dopirala iz šest zvučnika, dovoljno ozbiljnih da priguše zavijanje klima-uređaja.

Ričer je bio za šankom, leđima okrenut šankericama, na jednoj trećini dužine prostorije od ulaza. Dovoljno blizu vrata da ga odmah ugledaju, a dovoljno u samom baru da gosti ne zaborave da je tu. Žena po imenu Kristl završila je treći nastup i upravo odvlačila jednog bezazlenog tipa iza pozornice, na privatnu predstavu za dvadeset dolara, kad Ričer ugleda kako se na vrhu stepeništa pomaljaju dva muškarca. Stranci sa severa. Stari oko trideset godina, krupni, bleđi. Pretećeg izgleda. Grubi momci sa severa u odelima od hiljadu dolara i sjajnim cipelama. Reklo bi se da su stigli ovamo dole u velikoj žurbi, i dalje odeveni za gradsku kancelariju. Stajali su kod prijemnog pulta i prepirali se zbog ulaznice od tri dolara. Devojka za pultom okrznu Ričera uznemirenim pogledom. On skliznu s barske stolice. I priđe.

„Ima nekih problema, momci?“, upita.

Upotrebio je hod koji je zvao „korak dečaka s koledža“. Zapazio je da momci s koledža hodaju neobično napetim a ujedno mlitavim pokretima. Naročito na plaži, kad su u šortsevima. Kao da su tako mnogo sputani mišićima da nisu u stanju da normalno pokreću udove. Tinejdžeri od šezdeset kila tako izgledaju komično, ali otkrio je da dvometraš od preko sto kilograma tako izgleda prilično zastrašujuće. „Korak dečaka s koledža“ bio je oruđe u njegovom novom zanatu. Vrlo delotvorno oruđe. Izgleda da je ostavio utisak i na dvojicu momaka u odelima od hiljadu dolara.

„Ima problema?“, ponovo je upitao.

Obično je bilo dovoljno da to kaže. Većina bi se tad povukla. Ali ova dvojica nisu. Izbliza, osećao je da nečim zrače. Nekom mešavinom pretnje i samopouzdanja. I možda izvesnom uobraženošću. Nagoveštajem da uglavnom biva po njihovom. Ali sad su bili daleko od kuće. Dovoljno daleko od svog terena da budu oprezni.

„Nema problema, Tarzane“, odgovori levoruki.

Ričer se nasmeši. Nazivali su ga mnogim imenima, ali ovo je bilo novo.

„Tri dolara za ulazak“, reče. „Ili besplatno dole stepenicama.“

„Samo hoćemo da razgovaramo s nekim“, na to će desnoruki.

Naglasak, kod obojice. Iz nekog kraja Njujorka. Ričer sleže ramenima.

„Mi ovde ne razgovaramo mnogo“, reče. „Muzika je preglasna.“

„Kako se zoveš?“, upita ga levoruki.

Ričer se ponovo nasmeši.

„Tarzan“, reče.

„Tražimo tipa po imenu Ričer“, odvrati onaj. „Džek Ričer. Poznaješ li ga?“

Ričer odmahnu glavom.

„Nikad čuo“, reče.

„Dakle, moramo da popričamo s devojkama“, nastavi pri-
došlica. „Rekli su nam da će možda one znati.“

Ričer ponovo odmahnu glavom.

„Ne znaju“, reče.

Desnoruki je gledao pored Ričerovog ramena, u dugu usku prostoriju. Pogledao je devojke iza šanka. Procenio je da je Ričer jedino obezbeđenje.

„Važi, Tarzane“, kaza. „Sad ulazimo.“

„Umete li da čitate?“, upita ih Ričer. „Evo, velikim slovima.“

Pokazao je gore, na znak okačen iznad pulta. Krupna fluo-
rescentna slova na crnoj pozadini. Pisalo je da uprava zadržava
pravo da zabrani pristup.

„Ja sam uprava“, reče Ričer. „I zabranjujem vam pristup.“

Tip je prelazio pogledom sa znaka na Ričerovo lice.

„Hoćeš da ti prevedem?“, upita ga Ričer. „Tako jednostavne
reči? To znači da sam ja šef i da ne možete unutra.“

„Ne trudi se, Tarzane“, odvrati ovaj.

Ričer ga je pustio da prođe toliko da u prolasku bude s njim naporedo, rame uz rame. Onda je podigao levu ruku i uhvatio ga za lakat. Ispravio mu je dlanom ruku i zario prste u osetljive nerve pri dnu tricepsa. To je delovalo kao uzastopni udarci u lakat. Tip je poskakivao kao da su ga uključili u struju.

„Dole“, mirno kaza Ričer.

Drugi tip je procenjivao kakvi su mu izgledi. Ričer je jasno video da to čini i da je zaključio da je vreme za akciju. Ričer podiže desnu ruku u nivou očiju kako bi dao do znanja da je slobodna i spremna za dejstvo. Ogromna ruka, preplanula, žuljevita od držanja ašova. Tip je shvatio poruku. Slegao je ramenima i pošao niza stepenice. Ričer je gurnuo njegovog druga za njim. „Videćemo se ponovo“, reče mu ovaj.

„Dovedite sve svoje prijatelje“, doviknu Ričer za njima. „I svaki da plati tri dolara za ulaz.“

Okrenuo se da pođe nazad u prostoriju. Iza njega je stajala plesačica po imenu Kristl.

„Šta su hteli?“, upita ga.

On sleže ramenima.

„Tražili su nekog.“

„Nekog po imenu Ričer?“

On klimnu glavom.

„Već drugi put danas“, odvrati ona. „Pre njih je bio neki matori. Platilo je tri dolara. Hoćeš da pođeš za njima? Da proveriš šta hoće?“

Oklevao je. Skinula je njegovu košulju sa stolice i pružila mu je.

„Hvala, Kristl“, reče on.

Obukao je košulju i zakopčao je. Krenuo je ka stepeništu.

„Nema na čemu, Ričere“, doviknu ona za njim.

Okrenuo se na peti, ali ona je već koračala ka pozornici. Bez-izražajno je pogledao u devojku na ulazu i pošao dole na ulicu.

---

* * *

U jedanaest uveče, u Ki Vestu je živo koliko može da bude. Neki su već na pola noćnog provoda, drugi tek počinju. Dival je glavna ulica, koja se proteže celom dužinom ostrva sa istoka na zapad, okupana svetlom i bučna. Ričer nije brinuo da će ga oni momci sačekati na Divalu. Na Divalu je velika gužva. Ako im je osveta na umu, odabraće neko mirnije mesto. A tu imaju velik izbor. Gradić je prava minijatura. Blokovi su sićušni. Dovoljna je kratka šetnja da pređeš dvadeset blokova do kraja koji je Ričer smatrao predgrađem, gde je kopao bazene u majušnim dvorištima iza malih kuća. Ulično osvetljenje postaje sve ređe i oskudnije, a buka barova polako se gubi i pretvara u nametljivo zujanje noćnih insekata. Miris piva i duvanskog dima ustupa mesto teškom zadahu tropskih biljaka što cvetaju i trunu u vrtovima.

Kretao se spiralnom putanjom kroz tamu. Nasumično je skretao za uglove uličica i obilazio mirne blokove. Nije bilo nikog. Koračao je sredinom ulice. Ako ga neko čeka u nekom dovratku, moraće da pređe bar tri do pet metara otvorenog prostora. Nije se brinuo da će ga upucati. Oni momci nisu imali pištolje. Videlo se po njihovim odelima. Suviše su tesna da bi skrivala oružje. A sama odela su govorila i da su stigli na jug u žurbi. Avionom. Nije lako ukrcati se na avion s pištoljem u džepu.

Odustao je kad je prešao oko kilometar i po. Gradić je mali ali i dalje je dovoljno velik da se dva tipa u njemu izgube. Skrenuo je levo i zaputio se, uz grobljansku ogradu, natrag ka metežu i buci. Na pločniku preko puta, ležao je neki čovek uz žičanu ogradu. Opružen i nepomičan. Takav prizor u Ki Vestu nije bio neuobičajen, ali ipak nešto nije bilo u redu. A i nešto mu je bilo poznato. Nije u redu bio položaj čovekove ruke, podavijene ispod tela. U tom položaju, nervi u ramenu

polude i bole dovoljno da otrezne i najpijanijeg čoveka. A poznato mu je bilo belasanje stare bež jakne. Glava čoveka je pri vrhu bila svetla, a druga polovina tamna. Bež jakna, sive pantalone. Ričer je zastao i pogledom preleteo oko sebe. Prišao je bliže. Čučnuo.

Bio je to Kostelo. Lice mu je udarcima pretvoreno u kašu.

Kao pod krvavom maskom. Skoreli smeđi potočići šarali su plavičastobelu gradsku kožu što mu se videla kroz raskopčani okovratnik košulje. Ričer mu je opipao puls iza uha. Ništa. Nadlanicom mu je dodirnuo kožu. Hladna. Još se nije ukočio, doduše noć je bila topla. Čovek je bio mrtav nekih sat vremena.

Pretražio mu je unutrašnjost jakne. Prepuni novčanik je nestao. A onda mu je video ruke. Vrhovi prstiju su bili odsečeni. Svih deset. Brzo i efikasno, pod uglom, nečim veoma oštrim. Ne skalpelom. Širim sečivom. Možda nožem za linoleum.

Dva

JA SAM KRIV“, reče Ričer.

Kristl odmahnu glavom.

„Nisi ti ubio tog čoveka“, odvrati ona.

A onda podiže oči i oštro ga pogleda. „Jesi li?“

„Doveo sam dotle da ga ubiju“, odvrati Ričer. „Ima li neke razlike?“

Bar je zatvoren u jedan sat i sad su sedeli jedno uz drugo, na dve stolice pored prazne pozornice. Svetla behu pogašena i nije se čula muzika. Nije se, zapravo, čuo nikakav zvuk osim brujanja klima-uređaja koji je, podešen na četvrtinu brzine, usisavao ustajali vazduh pun dima i mirisa znoja i izbacivao ga u mirni noćni vazduh Ki Vesta.

„Trebalo je da mu kažem“, reče Ričer. „Svakako je trebalo da mu kažem da sam ja Džek Ričer. A onda bi mi on rekao ono što je imao da mi kaže, ionako sam ga posle mogao ignorisati. Meni ne bi bilo gore, a on bi još bio živ.“

Kristl je na sebi imala belu majicu. I ništa više. Majica je bila dugačka, ali ne dovoljno dugačka. Ričer je nije gledao.

„A što da te bude briga?“, upita ona.

Bilo je to pitanje tipično za ovo podneblje. Ne bezobzirno, samo istinsko čuđenje njegovoj brizi za stranca koji je došao ovamo dole iz neke druge zemlje. On je pogleda.

„Osećam se odgovornim“, reče.

„Ne, osećaš se krivim“, odvrati ona.

Klimnuo je glavom.

„E pa, ne bi trebalo da se tako osećaš“, nastavila je. „Nisi ga ti ubio.“

„Ima li neke razlike?“, ponovo upita on.

„Ima, naravno“, odgovorila je. „Ko je on bio?“

„Privatni detektiv“, reče. „Tražio me je.“

„Zašto?“

Ričer odmahnu glavom.

„Nemam pojma“, reče.

„Jesu li i ova dvojica bili s njim?“

On ponovo zavrte glavom.

„Ne“, reče. „Ta dvojica su ga ubili.“

Ona ga iznenađeno pogleda. „Zaista?“

„Mislim da jesu“, odgovorio je. „Nisu bili s njim, to je sigurno. Oni su mlađi i imaju više novca od njega. Onako odeveni? U onim odelima? Nisu izgledali kao da su mu podređeni. Ali i inače, izgledao mi je kao samotnjak. Što znači da ona dvojica rade za nekog drugog. Verovatno im je naloženo da ga prate ovamo dole i saznaju kog đavola ovde radi. Mora da je stao na rep nekom gore na severu i napravio mu probleme. I zato su ga pratili sve dovde. Stigli su ga, ubili boga u njemu i saznali koga traži. Pa su onda i oni došli da me potraže.“

„Ubili su ga da bi saznali tvoje ime?“

„Izgleda da je tako“, odgovorio je.

„Hoćeš li reći pandurima?“

Još jedno pitanje karakteristično za ovaj kraj. Pitanje treba li umešati policiju u nešto uvek je izazivalo dugačku i ozbiljnu raspravu. I treći put je odmahnuo glavom.